

Alternatyvių baltymų integravimas į tvarias ir sveikatai palankias maisto sistemas – esama situacija ir iššūkiai

Kauno technologijos universiteto maisto institutas

Dr. Alvija Šalaševičienė

2024-12-12

EIMIN iniciatyva

Alternatyvių baltymų plėtra 2023

Alternatīvūs baltymai_augalinēs kilmēs baltymai

ktu

1922

Alternatyvūs baltymai_laštelių mėsa

Alternatīvūs baltymai_grybų kilmės baltymai

Alternatīvūs baltymai_mikrobinēs kilmēs baltymai

Alternatyvūs baltymai_Vabzdžių baltymai

EIMIN iniciatyva_Alternatyvių baltymų plėtra

1. Projektas Clever foods

1. siekiama įtraukti visų visuomenės sektorių atstovus į Europos maisto sistemos pertvarką ir suderinti ją su pagrindinėmis ES iniciatyvomis:

ES maisto politikos programa „Maistas iki 2030 m.“, strategija „Nuo ūkio iki stalo“, ES misijos, ES bioekonomikos strategija, Europos miestų iniciatyvos ir dokumentų rinkinys „Fit for 55“

1. Pagrindinis projekto tikslas - nutiesti kelią sąžiningai, sveikai ir tvariai maisto sistemai.

Todėl:

1. CLEVERFOOD remia naujus ir jau vykdomus projektus, partnerystes ir tinklus, taikydamas bendrą ir integruotą požiūrį.
2. CLEVERFOOD metodika grindžiama trimis pagrindiniais ramsčiais: Politikos laboratorijos, „Gyvosios laboratorijos“, visos Europos daugiafunkcinės laboratorijos ir visuomenės įtraukimas.

Nacionalinė diskusija: alternatyvių baltymų plėtra kas padeda / kas trukdo

Diskusijos Lietuvoje

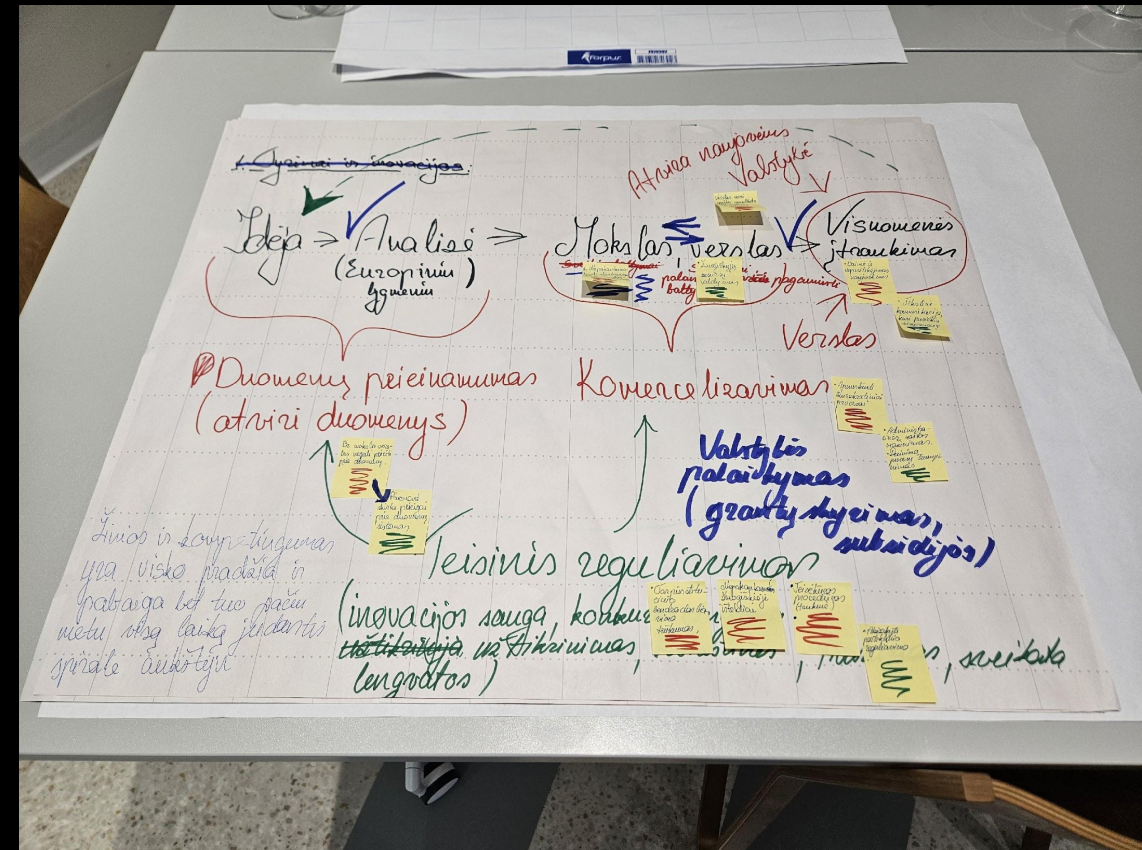
Diskutuojuama dviem temomis:

- 1. Geriausio sprendinio paieška - kokie veiksmai gali svariausiai prisidėti prie idėjos įgyvendinimo**
- 2. Ribojančių veiksnių analizė - kokios esminės kliūtys trukdo įgyvendinti reikiamus pokyčius.**

Diskusija jau vyko trijose heterogeninėse grupėse.

Ribojantys veiksniai

- Visuomenės sąmoningumo branda/pasiruošimas
- Finansavimas pilotiniams bandymams
- Kitų šalių pavyzdžių stoka (bendradarbiavimo stoka)
- Ribotas priėjimas prie duomenų (ypač, prie mokslinės informacijos)
- Tarpinstitucinio bendradarbiavimo efektyvumo stoka
- Teisėkūros procesų trukmė
- Nepakankami žmogiškieji ištekliai (turintys reikiamas kompetencijas)
- Visuomenės baimė ir nepasitikėjimas naujovėmis
- Apsunkinti biurokratiniai mechanizmai

Geriausio sprendimo paieškos rezultatai

ktu

Diskusijoje buvo prašoma apžvelgti situaciją pagal kiekvieną iš šių prioritetinių vystymo sričių:

1. Teisinis reguliavimas.
2. Žinios ir kompetentingumas.
3. Visuomenės įtraukimas.
4. Tyrimai ir inovacijos.

Geriausio sprendimo paieškos rezultatai: teisinis reguliavimas

ktu

- ✓ Remtis kitų šalių patirtimis
- ✓ Pilotinių projektų taikymas Lietuvoje
- ✓ Įforminti "ONE HEALTH" požiūrį (apimant žmogaus, aplinkos ir gyvūnų sveikatą kaip nedalomą vieni)
- ✓ Inovacijų saugos užtikrinimas
- ✓ Konkurencingumo užtikrinimas
- ✓ Lengvatos ar ribojimai ten, kur to reikia
- ✓ Valstybės palaikymas (grantų ar subsidijų pagalba)

Geriausio sprendimo paieškos rezultatai: žinios ir kompetentingumas

- ✓ Biotechnologijos srities profesionalų ugdymas
- ✓ Horizontalus valstybės institucijų požiūris
- ✓ Žinios ir kompetencijos yra bet kurios inovacijos varomoji jėga ir čia turėtų būti užtikrinama, kad turimos žinios ir kompetencijos nuolat plėstųsi, o sukurtas potencialas liktų šalies viduje

Geriausio sprendimo paieškos rezultatai: visuomenės įtraukimas

ktu

- ✓ Asmens apsisprendimo laisvės taikymas plačiaja ir asmenine prasme
- ✓ Švietimo kampanijos
- ✓ Nuomonės formavimas
- ✓ Informacijos atvirumas ir įtraukimas visuose etapuose
- ✓ Nepertraukiama informacijos sklaida tarp mokslo-verslos-visuomenė
- ✓ Atviros naujovėms valstybės modelis

Geriausio sprendimo paieškos rezultatai: tyrimai ir inovacijos

ktu

- ✓ Mokslininkų apsisprendimo galimybės ir intelektinės vertės kūrimas
- ✓ Kompensacijos bendradarbiavimui skatinti
- ✓ Fin parama prototipavimui
- ✓ Prieiga prie mokslo duomenų
- ✓ Teisinio reglamentavimo ir tyrimų sąsajos: savalaikiai sprendimai ir parama

Asmeninio indėlio svarba

ktu

Kokius veiksmus aš, kaip savo srities atstovė (-as), galiu padaryti, kad idealus planas galėtų būti įgyvendintas?

11

13

Čia atsispindės jūsų atsakymai

Užtikrinti darbo grupės sklandų darbą

Prisidėti savo mintimis ir žiniomis

Edukuoti visuomenę soc. tinkluose (ir ne tik) apie produktus, kuriuos gaminu

Prisidėti prie visuomenės švietimo ir įpročių keitimo

Pasidalinti savo patirtimi ir įžvalgomis

Padėti didinti tarpinstitucinį bendradarbiavimą, teikti siūlymus dėl finansavimo priemonių skyrimo ir kt.

Prisidėti prie teisėkūros ir tikslinės komunikacijos

Suformuluoti savo kompetencijai priskirtus teiginius dėl alternatyvių baltymų. Dalyvauti formuojant sprendimus

Pradėti įgyvendinti idėjas

Mažinti biurokratinis barjerus ledimų išdavimo procese

Atlikti daugiau viešinimo veiklų, daugiau kryptingų tyrimų, daugiau tarpsritiniu ir tarpdalykiniu iniciatyvų su visais maisto sistemos dalininkais

Papildomos iniciatyvos poreikis

ktu

Kokie asmenys, institucijos bei jų veiksmai, Jūsų nuomone, darytų svariausių įtaką reikalingų pokyčių įgyvendinimui?

10

11

SAM, ŠMSM, EIMIN, LRV

Maujo maisto teisinis reguliavimas SAM

Inovacijų ministerija

Vyriausybines institucijas su teisiniais dokumentais, mokslo insitucijos su tyrimais, verslas su idejomis ir produktais

Tarpinstitucinis bendradarbiavimas : SAM, ŽŪM, EiMin

Sam, lrv,

ŽŪM, SAM, Aplinkos ministerija, Finansų ministerija, Švietimo ministerija. Taip pat verslai turi kurti produktus, kurie būtų ir sveikatai palankūs, ir patrauklūs vartotojams (skonių, tekstūra ir pan)

Ministerijų vadovybės ir jų skyrių darbuotojų temos palaikymas

Turi būti aiškus reglamentavimas

Visi, kas susiję su maisto sistemos pokyčiais, integraliai, pradedant nuo politinių iniciatyvų ir valios lygmenų

Ministerijos tarpinstitucinio bendravimo būdu išklause kompetentingų grupių nuomonę

O jūsų nuomone....kas padeda ir kas ne?

ktu

Alternatyvių baltymų plėtrai

Laukiame jūsų nuomonės

Dēkoju už dēmesj

ktu

Alvija.Salaseviciene@ktu.lt

KTU Maisto institutas

Alvija.Salaseviciene@ktu.lt